

دادگستری موجود داریم، مشکلات دادگستری را در تهران و در چند استان دیگر فعال‌تر و سامان‌تر حل کرده‌ایم. بر حسب گزارش‌هایی که از کار همه دادسراها و دادگاه‌ها در سراسر کشور می‌دهند در بسیاری از جاها دادسراها و دادگاه‌ها به نسبت فعال هستند. در دادسرای تهران با برنامه‌ای که در چند ماه اخیر اجرا شده است کار مراجعین به دادسرا ساده‌تر شده است و حتی در همان مرحله مراجعه نخستین قسمتی از مسایل حل می‌شود و دیگر به مراحل بعدی نمی‌گردد. همچنین شعبه دیوان عالی کشور را اضافه کردیم تا بتواند بهتر به کارها برسد. دادگستری استان خراسان و اصفهان و برخی جاهای دیگر فعال‌تر شده است و به هر حال در این زمینه به نسبت موفقیتی به چشم می‌خورد. اما نیروی اصلی ما و قسمت مهم از توان ما همان طور که قرار بود، صرف کار مربوط به ایجاد دستگاه قضایی اسلامی جدید شده است.»

آیت‌الله بهشتی در بخش دیگری از این گفت‌وگو اظهار می‌دارد: «به نظر ما دستگاه قضایی باید بتواند صحیح کار کند، اما سریع هم کار کند، سریع و قاطع باشد و ما امیدواریم به این کیفیت مطلوب برسیم. البته تأکید می‌کنم در کار دادگاه‌های انقلاب هم نقایص هست، حتی تخلف هست. ما هم اکنون یک قاضی متهم به یک تخلف را که در دادگاه انقلاب بوده برای محاکمه بازداشت کرده‌ایم و به زودی محاکمه او انجام خواهد گرفت. با این رسیدگی‌های قاطع می‌توان به یک دستگاه قضایی سالم و مؤثر رسید. مسأله بسیار مهم دیگر تهیه قوانین است که در این زمینه پیشرفت‌های خوبی داشته‌ایم، قوانین زیادی تهیه شده است. هزاران ماده قانونی جدید باید بر طبق موازین اسلامی و انقلابی تهیه بشود و قسمت بسیار زیادی از این‌ها تهیه شده است و شورای عالی قضایی بر طبق وظیفه به این قوانین رسیدگی می‌کند و آن‌ها را بررسی می‌کند و برای تصویب در اختیار قوه مقننه می‌گذارد. قسمتی از این لایحه‌های قانونی هم اکنون در مجلس شورای اسلامی در دست رسیدگی است و به محض تصویب و ابلاغ اجرا خواهد شد.»

شهید بهشتی در این مصاحبه همچنین می‌گوید: «دستگاه بسیار مؤثر بازرسی کل کشور که می‌تواند نقش مؤثری در سالم‌سازی اداره کشور داشته باشد، بر اساس لایحه قانونی که تهیه کرده‌ایم و برای تصویب به مجلس فرستاده‌ایم،

به محض تصویب این قانون بازسازی خواهد شد و با فعال شدن این دستگاه قسمتی از مشکلات برطرف خواهد شد. دیوان عدالت اداری که لایحه آن هم تهیه و آماده شده است، همراه با بازرسی کل کشور به وجود خواهد آمد. دادگاه انتظامی قضات با قوانینی که جدیداً برای آن تهیه و آماده کرده‌ایم بازسازی خواهد شد.» از سوی دیگر آیت‌الله بهشتی در راس نهادی قرار گرفته بود که به شدت با کمبود قاضی مواجه بود لذا مهم‌ترین اقدام در آن زمان تربیت و جذب افراد مؤمن و متعهد برای پرکردن این خلأ بود و تدبیر شهید بهشتی این چالش را با تأسیس دانشکده‌ای به بهترین نحو و تا سرحد امکان حل کرد و این دانشکده زیربنایی برای قوه تازه مستقل شده قضاییه بود.

عسگری معاون سابق دادستان انتظامی در امور ارزشیابی قضات، در همایش سی‌امین سالگرد تأسیس دانشگاه علوم قضایی می‌گوید: «داشتم سابقه آموزش قوه قضاییه را مرور می‌کردم که چشمم به پوشه‌ای خورد که روی جلد آن نوشته بود «دانشکده علوم قضایی وابسته به وزارت دادگستری». آن روزها شهید بهشتی اهتمام ویژه‌ای داشتند به اینکه از بین فارغ‌التحصیلان متعهد و فاضل دانشگاه‌های کشور تعدادی برای منصب قضا جذب شوند. من با خوشحالی این سابقه را با خود بردم و صبح روز بعد که خدمت ایشان رسیدم وارد اتاق که شدم دیدم حضرت آیت‌الله جوادی‌آملی، شهید باهنر و برخی از بزرگان آنجا بودند. به شهید بهشتی عرض کردم من خبر خوشی برای حضرت عالی آورده‌ام که بعد پوشه را تقدیم کردم. وقتی مطالعه کردند خیلی خوشحال شدند و یک لبخندی بر چهره مبارکشان نشست و خطاب به آیت‌الله جوادی‌آملی فرمودند که دستور بدهید که این دانشکده که تلفیقی از حوزه و دانشگاه باشد راه‌اندازی شود.»

بی‌شک درباره عملکرد شهید آیت‌الله بهشتی در دیوان عالی کشور بسیار بیشتر از این می‌نوشت ولی برای دوری از اطاله کلام از آن گذشته و نیم‌نگاهی به دوره ریاست مرحوم آیت‌الله موسوی‌اردبیلی خواهیم داشت.

ایستاده در برابر تروریست‌ها و براندازان!

دوره ریاست آیت‌الله موسوی‌اردبیلی در دیوان عالی کشور با شهادت آیت‌الله بهشتی آغاز می‌شود،

آیت‌الله موسوی‌اردبیلی پیش از این دادستان کل کشور بود و بلافاصله پس از شهادت آیت‌الله بهشتی به ریاست دیوان عالی کشور منصوب می‌شود.

این دوره با ترورهای گسترده منافقین در تیرماه ۱۳۶۰ آغاز می‌شود، روزی نبود که در بخشی از کشور تروری صورت نگیرد و یک و یا تعدادی از مسئولین به شهادت نرسند، از سوی دیگر برخی گروه‌ها و احزاب ضد انقلاب از جمله حزب توده در تلاش گسترده‌ای برای براندازی بودند. در این سال‌ها کشور درگیر جنگ تحمیلی با رژیم بعث عراق در جبهه‌ها و مبارزه با ضد انقلاب و تروریست‌ها در خیابان‌ها بود، از سوی دیگر برخی نیز با سوءاستفاده از وضعیت به وجود آمده دست به گران کردن اقلام مورد نیاز مردم زده و با احتکار کار ناتمام تروریست‌های اسلحه به دست و دشمن متجاوز بعثی را تکمیل می‌کردند. قوه قضاییه در این مدت با قدرت و قاطعیت در برابر این دو دسته از تروریست‌ها ایستادگی کرده قاطعیت این قوه تأثیرگذار را به دشمنان نشان داد.

دوره نفس‌گیر مبارزه با تروریست‌های اقتصادی

رهبر معظم انقلاب ۲۴ مرداد ۱۳۶۸ طی حکمی آیت‌الله محمد یزدی را به ریاست قوه قضاییه منصوب کردند، در بخشی از حکم معظم له آمده بود: «رأی جنابعالی روشن است که قوه قضاییه نبض دستگاه اداری و وضعیت عمومی کشور است. سلامت و استحکام، قاطعیت و انصاف، دلسوزی و پشتکار و بالاخره آمادگی و انتظام این دستگاه نشان‌دهنده و مستلزم وجود سلامت و امنیت و عدل و داد و حُسن جریان امور در کشور و در دستگاه‌های اجرایی آن است و بعکس، ضعف و فساد و اختلال و کم‌کاری و بی‌نظمی در این دستگاه، خبردهنده از وجود فساد و ناامنی و بی‌عدالتی در جامعه است.»

در ادامه این حکم تصریح شده بود: «و این بدان جهت است که سلامت دستگاه قضا، همه‌ی دستگاه‌های دولتی و مردمی را به سلامت سوق می‌دهد و بیماری ناتوانی آن، راه را بر فساد عمومی باز می‌گذارد. قاطعیت و انصاف و سرعت عمل و رعایت ضوابط اسلامی، شرایط لازمی است که هرگاه وجود داشته باشد، دستگاه قضایی کشور را مأمن و ملجأ مظلومین و ضعفا می‌سازد و در آنان